

Тема номера: Наші померлі

РЕДАКЦІЯ VERBUM

27 ГРУДНЯ 2024

Шановні читачі! Свята — це час, коли ми багато перебуваємо поруч із близькими людьми й особливо гостро відчуваємо брак тих, кого біля нас немає — і в цьому минушому світі вже не буде. Ми сподіваємося на майбутню зустріч, згадуючи, що смерть — це не кінець, а лише поріг, який рано чи пізно доведеться переступити всім.

Дідерік Франціскус Жамін, «Молитва за покійного», 1846 рік

Тож у цьому випуску «Вербуму» ми розмірковуємо про людські життя, смерть і воскресіння, а ще — про життя і смерть сотвореного світу довкола нас.

Випуск розпочинається зі статті отця Петра Балога ОР про історію поглядів на скінченність життя — від пірамід, які нагадували про смерть навіть давньоєгипетським фараонам, і різних підходів античної філософії до сучасних тлумачень Карла Ранера й Мартіна Гайдеггера. Ця подорож спробами зрозуміти, що ж на нас чекає після життя, підводить до важливого осяяння: «Процес смерті, який розпочався від народження людини, врешті-решт завершується, а от процес життя триває».

У наступному тексті номера отець Матеуш Годек розмірковує про життя, смерть і воскресіння в контексті того, що ми можемо вже зараз — тут, на землі — зробити, щоби перехід через смерть не означав для нас вічного осуду. Автор пропонує готуватися до смерті роздумами й молитвою, пам'ятати про посмертний суд, допомагати душам у чистилищі й не забувати, що над нами повсякчасно чують святі заступники.

Руслан Халіков, учасник проєкту «Релігія в огні: документування воєнних злочинів Росії проти релігійних громад України», пише про сакральні споруди, пошкоджені й дощенту зруйновані за час повномасштабної війни. Міжнародне гуманітарне право забороняє атакувати храми — проте, як і в багатьох інших випадках, ворог навіть не збирається дотримуватися цих приписів. У тексті, втім, ідеться не тільки про втрати, а й про те, що можна зробити, щоб залікувати рани, зберегти пам'ять і осмислено відновити молитовні простори.

В останньому есеї випуску Ірина Пустиннікова розповідає про архітектурні пам'ятки, зі збереженням яких в Україні загалом не дуже добре: багато з них занепало ще задовго до війни. Проте є люди, яким небайдужий стан культурної спадщини, — і вони беруть на себе непросту місію відновлення й воскресення того, що стояло мало не руїною. Це не зовсім оптимістичний текст, адже, навіть переповідаючи історії успіху, доводиться визнавати, що знайти свого захисника чи захисницю вдасться далеко не всім пам'яткам; «але поки є небайдужі люди, ми втратимо не все».

